

2025-10-07

§ 51 2025.208 VON

Återrapportering av handlingsplaner särskild boendeform för äldre personer**Ärendebeskrivning**

Den 25 mars 2025, § 14 VON gav vård- och omsorgsnämnden förvaltningen i uppdrag att redovisa effekterna av ny övergripande handlingsplan för särskilt boende 2025. I den nya socialtjänstlagen (2025:400) har benämningen på särskilt boende ändrats till särskild boendeform för äldre personer. Därav behöver titeln på nuvarande handlingsplan, Handlingsplan för särskilt boende 2025 byta namn till Handlingsplan särskild boendeform för äldre personer.

Beredning

Vård- och omsorgsförvaltningen i skrivelse den 25 september 2025 lämnat följande yttrande:

Avdelningen har under 2025 arbetat enligt en övergripande handlingsplan med syfte att få budget i balans och samtidigt stärka det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet har omfattat flera utvecklingsområden där målet har varit att skapa långsiktigt hållbara verksamheter, höja kvaliteten för brukarna och förbättra arbetsmiljön för medarbetare och chefer.

Effekterna av genomförda och pågående åtgärder inom avdelningen redovisas nedan.

Ett viktigt fokusområde har varit att differentiera arbetsuppgifterna utifrån karriärvägsmodellen för biträden, vårdbiträden, undersköterskor och specialistundersköterskor. Under tidig vår 2025 utsågs en ansvarig chef som hållit i processen och stöttat varje enhetschef i införandet. På varje ledningsgruppsmöte har vi följt upp var i processen vi befunnit oss och vilka åtgärder som behövt vidtas. Alla enheter har nu arbetat fram rena servicerader, och vissa enheter har gått längre och infört biträdespooler för att frigöra tid för fler aktiviteter tillsammans med de äldre. Brogårdens äldreboende har även bokat studiebesök på äldreboendet Fridkulle i Göteborg för att ta del av deras framgångsrika arbete med hög brukarnöjdhet. Eftersom enheterna har kommit olika långt i arbetet har ett gemensamt beslut fattats om att framåt arbeta mer enhetligt med servicerader och biträdesroller över hela avdelningen.

En annan central åtgärd har varit uppstarten av ett resursteam riktat till särskild boendeform för äldre personer, som kunde påbörjas i september 2025 när enheterna förstärkt sin grundbemanning. Förhoppningen är att resursteamet ska minska behovet av timanställningar och övertid genom att personalresurser fördelas mer strukturerat utifrån enheternas behov.

För att möjliggöra för chefer och medarbetare att följa budgeten inom ram har bemanningskraven setts över och anpassats efter faktiska behov på varje enhet. Avdelningen har arbetat med införandet av ett digitalt planeringssystem och gjort studiebesök i Nässjö kommun för att lära av deras erfarenheter. Tekniska problem har dock försenat driftsättningen, vilket innebär att planerad start på Tuvegården inte kan genomföras

2025-10-07

förrän alla systemkrav är uppfyllda.

Kvalitetsarbetet har stärkts genom anställning av specialistundersköterskor som handleder och fortbildar personal. En enhetlig uppdragsbeskrivning har tagits fram, och gemensamma möten har hållits där chefer ansvarat för innehåll och syfte. Även arbetet med kostombud och hygienombud har utvecklats genom att chefer tagit ett större ansvar för dessa funktioner och säkerställt att utbildningar och nätverksträffar hålls med stöd av dietist och hygiensköterska.

För att skapa förutsättningar för mer strukturerad och kvalitetssäkrad vård och omsorg har avdelningen enats om att arbeta enligt konceptet "God och säker vård och omsorg". Detta koncept har sedan flera år tillämpats inom korttidsverksamheten med goda resultat, både för brukare och personal, och införs nu successivt på övriga enheter med stöd av korttidens enhetschef och specialistundersköterska.

Avdelningen har även förstärkt stödfunktionerna genom att anställa administrativa samordnare och specialistundersköterskor samt infört en resurschef med ansvar för att hålla ihop större förändringsprocesser på avdelningsnivå. Resurschefen har bland annat arbetat med införandet av ett nytt verksamhetssystem, karriärvägsmodellen och digitala trygghetskameror.

För att öka delaktigheten i förändringsarbetet har avdelningen infört kvartalsvisa dialogmöten med medarbetare, skydds- och arbetsplatsombud. På det första mötet, våren 2025, diskuterades handlingsplanen som beslutades av vård- och omsorgsnämnden den 25 mars 2025, § 14 och varför förändringarna införs. Feedbacken var positiv både från medarbetare och fackliga företrädare. Nästa möte hålls i oktober 2025 och fokuserar på uppföljning av hur långt avdelningen kommit i arbetet.

Avdelningen har fokuserat på införandet av välfärdsteknik i enlighet med nämndens prioriterade mål gällande digitalt först, där Stadsskogen och Tuvegården är först ut med trygghetslarm och sensorteknik. Målet är att samtliga boenden ska ha driftsatt trygghetskameror inom samtliga boenden början på år 2028.

Avdelningen har också sett över och effektiviserat boende- och korttidsprocesserna genom att effektivisera dessa funktioner till en gemensam roll som från november 2025 placeras under enhetschef för korttidsverksamheten. På detta sätt förväntas avdelningen få en bättre överblick, snabbare och mer behovsanpassade placeringar samt större effektivitet gällande köpta platser. Studiebesök har planerats in i Partille kommun i oktober 2025. Syftet med studiebesöket är att ta del av deras arbetssätt kring hur AI används som stöd i samband med placeringsprocesser.

Slutligen har avdelningen arbetat med att möjliggöra större ansvarsområden per enhetschef genom att förstärka stödfunktionerna för enhetscheferna. Syftet med detta har varit att enhetscheferna ska ha möjlighet att arbeta mer övergripande, enhetligt och strategiskt över avdelningen. Syftet har även varit att skapa en mer hållbar organisation inom avdelningen med större förutsättningar för enhetschefer till följsamhet i budget. Exempelvis har antalet enhetschefer på Brogården minskats från tre till två, hela korttidsverksamheten sortera under en enhetschef och inte två som tidigare, demensavdelningar på Kvarnbacken kommer från

2025-10-07

november 2025 sortera under en enhetschef istället för två. Enhetscheferna har stöd i form av specialistundersköterskor, administrativa samordnare, resurschef och resursteam.

Även budget- och prognosarbetet har utvecklats. Avdelningen har provat nya former för att få mer träffsäkra prognoser, bland annat genom att införa analysmöten inför varje prognos där controller bistår enhetscheferna med nyckeltal som frånvaro, sjukfrånvaro, övertid och timanställningar. Syftet med dessa möten är att analysera verksamheterna utifrån de siffror som finns att tillgå. Analysen som görs ligger sedan till grund för prognoserna. Dock finns ett fortsatt behov av stöttning och utbildning gällande prognosarbetet hos enhetscheferna vilket avdelningen kommer tillgodose med hjälp av ekonomienheten.

Ovanstående åtgärder förväntas bidra till en ekonomi i balans genom att minska behovet av timanställningar och övertid, samt skapa en mer effektiv personalfördelning. Differentieringen av arbetsuppgifter frigör tid för undersköterskor att arbeta med kvalificerade vårduppgifter, vilket ökar kvaliteten och minskar risken för dubbelarbete. De förstärkta stödfunktionerna och införandet av resursteam bedöms leda till minskade vakanser och jämnare bemanning. På längre sikt förväntas också införandet av digitalt planeringsverktygssystem och välfärdsteknik skapa förutsättningar för högre kvalitetssäkring och effektivisering av personalresurser med en mer hållbar kostnadsnivå inom budgetramen.

Avdelningen har prognossisterat ett ökat underskott på 6,6 miljoner i år jämförelse med föregående år samma tid. Avdelningens underskott beror, till största delen, på ökade personalkostnader men också övriga kostnader som belastat avdelningen med cirka 3,2 miljoner så som flyttkostnader, omfattande ärenden samt evakuering. Avdelningen har tagit beslut om att införa mer strukturerat och enhetligt arbetssätt på alla enheter där arbetet läggs upp och planeras på liknande sätt. Effekterna av denna omställning kommer vi kunna ta del av början på år 2026 och framåt.

Avdelningen har tagit flera viktiga steg i omställningsarbetet mot en högre kvalitet, god arbetsmiljö och mer hållbar ekonomi utifrån Alingsås kommuns övergripande mål om att bli Sveriges mest effektiva kommun.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut i vård- och omsorgsnämnden

1. Återrapporteringen godkänns. Uppdraget från den 25 mars 2025 § 14 VON anses därmed avslutat.
2. Titeln på handlingsplan för särskilt boende 2025 ändras till handlingsplan för särskild boendeform för äldre personer.
3. Vård- och omsorgsförvaltningen får i förnyat uppdrag att återrapportera effekterna utifrån handlingsplan för särskild boendeform för äldre personer. Återrapportering ska ske i april 2026.

2025-10-07

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Återrapportering av handlingsplaner särskild boendeform för äldre personer